

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI**

**SAMARQAND DAVLAT UNIVERSITETINING
KATTAQO'G'ON FILIALI**

"TASDIQLAYMAN"

Direktor

Sh.R.Urakov

2022-yil "5" 09

**BOLALARNI MAKTABGA TAYORLASH METODIKASI
FAN DASTURI**

Bilim sohasi:	Ta'lim
Ta'lim sohasi:	Ta'lim
Ta'lim yo'nalishi:	60110200-- Maktabgacha ta'lim

Fan/modul kodi BMTM 1603	O'quv yili 2024-2025	Semestr 6	ECTS - Kreditlar 3	
Fan/modul turi Majburiy	Ta'lim tili O'zbek		Haftadagi dars soatlari 4	
Fanning nomi		Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil ta'lim (soat)	Jami yuklama (soat)
1. Bolalarni maktabga tayyorlash metodikasi		40	50	90

I. Fanning mazmuni

Fanni o'qitishdan maqsad – bo'lajak maktabgacha ta'lim tashkiloti xodimlari, ta'limiyachilarni maktabgacha ta'lim tashkilotlarida bolalarni maktab ta'limiga tayyorlashning ilmiy nazariy asoslari, metodikasi va amaliyotiga oid zamonaviy texnologiyalar bilan tanishtirish, beradagi ta'lim texnologiyalari va didaktik usullarining qo'llanishiga oid ko'rsatmalar berishda iborat.

Fanning asosiy vazifalari - Bolalarni maktabga tayyorlash metodikasi predmeti rivojlanish qonuniyatlarini va maktabgacha ta'lim tashkilotidagi maqsadga qaratilgan ta'lim jarayonida bolalar talabga to'liq javob beradigan darajada rivojlantirishni ta'minlovchi pedagogik sharoitni o'rganish.

II. Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari)

Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:

1-mavzu. "Bolalarni maktab ta'limiga tayyorlash metodikasi" fanining maqsad va vazifalari.

"Bolalarni maktabga tayyorlash metodikasi" fani jismoniy rivojlanish masalasini, bolalar organizmining qobiliyatini oshirish, uning faoliyatini me'yorlashtirish masalalarini o'rganishda umumiy va ijtimoiy gigiyena, mehnat gigiyenasi, maktab gigiyenasi, pediatriya va boshqa fanlarning erishgan yutuqlaridagi xulosalardan foydalanish. Maktabgacha ta'lim tashkilotida bolalarni rivojlantirish bosqichlari. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "2017-2021-yillarda maktabgacha ta'lim tizimini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi qaror mazmunini o'rganish.

2-mavzu. Bolalarni maktab ta'limiga tayyorlashning asosiy yo'nalishlari.

Yetakchi mutaxassislarning fikriga ko'ra «Maktabga tayyorgarlik» tushunchasi bolani maktabga tayyorlashning quyidagi yo'nalishlarini o'z ichiga oladi: - jismoniy; - shaxsiy (ruhiy); - aqliy; - maxsus tayyorgarlik. Maktabda o'qishga tayyorgarlik – maktabgacha ta'lim tashkiloti va oilada maktabgacha ta'lim yoshidagi bolaga qo'yiladigan talablar.

3-mavzu. Maktabgacha ta'lim tashkilotida qisqa muddatli guruhlarda bolalarni maktabga tayyorlash.

Qisqa muddatli guruhlarni tashkil qilishning amaliyotga joriy qilinishi. Qisqa muddatli guruhlarni tashkil qilishning shart-sharoitlari.

4-mavzu. Bolalarni maktab ta'limiga tayyorlash shakllari va metodlari.

Ta'lim-tarbiya ishini rejalashtirish pedagogning bolalar jamoasi va ota-onalar hamkorligiga, ular tomonidan birgalikdagi faoliyat doirasidagi maqsad va vazifalarni anglash, maktabgacha ta'lim tashkilotida bolalar hayotini qiziqarli va foydali bo'lishini ta'minlash istagiga asoslangan. Reja yozish turini qo'llaganda yakuniy ta'limiy faoliyat, suhbat, ekskursiyalar, kompleks faoliyati.

5-mavzu. "Iltim yo'li" variativ dasturi asosida bolalarni maktabga tayyorlash.

Maktabgacha yoshdagi bolalarga ta'lim-tarbiya berishning asosiy vazifalari bolalarni jismoniy, aqliy va ma'naviy jihatdan shakllantirish, ularning tug'ma layoqati, ruhiy rivojlanishi, qiziqishi, ehtiyoji va imkoniyatlarini hisobga olgan holda milliy va umuminsoniy qadriyatlar asosida muntazam ta'lim olishga (maktabga) tayyorlash.

6-mavzu. Bolaning maktab ta'limiga tayyorgarligi tahlili.

Psixologik tayyorlikning tarkibiy jihatlari: intellektual (aqliy), ma'naviy va irodaviy tayyorgarlikdan iborat. Bolalarning maktabga ruhiy tayyorgarligi ahamiyati. Bolalarning maktabga tayyorlashda jismoniy tarbiyaning o'rni. Olti yoshli bolaning kun tartibi.

7-mavzu. Bolalarning maktab ta'limiga tayyorgarligiga ta'sir etuvchi omillar.

Oila bolani maktabga tayyorlashda tarbiyani har tomonlamma, jumladan ma'naviy, axloqiy, aqliy, estetik, jismoniy va mehnat tarbiyalarini birgalikda olib borish. Ta'limiy faoliyatning tuzilishi: bolalarni uyushtirish; - asosiy qism; - yakuniy qism. Ta'limiy faoliyatda hal etiladigan tarbiyaviy vazifalar.

8-mavzu. Maktabgacha ta'lim tashkiloti, oila va maktab hamkorligi.

MTTning asosiy pedagogik vazifasi – bolalarni yuksak ma'naviy-axloqiy ruhda tarbiyalash va ularni maktabda o'qishga har tomonlamma tayyorlashda ota-onalarga muntazam ravishda yordam ko'rsatish. Bolalar maktabgacha ta'lim tashkiloti bilan maktab o'rtasida o'rnatiladigan hamkorlikning har tomonlamaligi bolalarni maktab ta'limiga tayyorlash vazifasi

III. Amaliy mashg'ulotlar bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar

Amaliy mashg'ulotlar bo'yicha quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

1-mavzu. "Bolalarni maktab ta'limiga tayyorlash metodikasi" fanining maqsad va vazifalari

2-mavzu. Bolalarni maktab ta'limiga tayyorlashning asosiy yo'nalishlari

3-mavzu. Maktabgacha ta'lim tashkilotida qisqa muddatli guruhlarda bolalarni maktabga tayyorlash

- 4-mavzu. Bolalarni maktab ta'limiga tayyorlash shakllari va metodlari
- 5-mavzu. "Ilm yo'li" variativ dasturi 6 yoshdan 7 yoshgacha bo'lgan bolalarni maktab ta'limiga tayyorlash mazmun va mohiyati
- 6-mavzu. Bolaning maktab ta'limiga tayyorgarligi tahlili
- 7-mavzu. Bolalarning maktabda ta'lim olishga tayyorligini tashxislash usullari
- 8-mavzu. Bolalarning maktab ta'limiga tayyorgarligiga ta'sir etuvchi omillar
- 9-mavzu. Maktabgacha ta'lim tashkiloti, oila va maktab hamkorligi
- 10-mavzu. "Ilk qadam" davlat dasturi asosida bolalarni savodga o'rgatish
- 11-mavzu. 6 yoshdan 7 yoshgacha bolalar rivojlanishidagi o'ziga xosliklar
- 12-mavzu. 1-sinf o'quvchisining ijtimoiy-psixologik portreti

IV. Mustaqil ta'lim mavzulari

Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular:

1. "Bolalarni maktab ta'limiga tayyorlash metodikasi" fanining maqsad va vazifalari
2. Bolalarni maktab ta'limiga tayyorlashning asosiy yo'nalishlari
3. Bolalarni boshlang'ich ta'limga majburiy yillik tayyorlash guruhlarida bolalarni maktabga tayyorlash
4. Bolalarni maktab ta'limiga tayyorlash shakllari va metodlari
5. "Ilk qadam" davlat dasturi asosida bolalarni savodga o'rgatish
6. Bolaning maktab ta'limiga tayyorgarligi tahlili
7. Bolalarning maktab ta'limiga tayyorgarligiga ta'sir etuvchi omillar
8. Maktabgacha ta'lim tashkiloti, oila va maktab hamkorligi
9. Bolalarni mehnat malaka va ko'nikmalarini shakllantirish orqali maktabga tayyorlash
10. Bolalarni maktabga psixologik tayyorgarligi
11. Bolalarni maktabga tayyorlashda mashg'ulotning o'rni.
12. Bolalarni maktabga tayyorlashda elementar matematik tasavvurlarni shakllanganlik ahamiyati.
13. Maktabgacha ta'lim tashkiloti va oilada maktabgacha ta'lim yoshidagi bolaga qo'yiladigan talablar
14. 1-sinf o'quvchisining ijtimoiy-psixologik portreti
15. Bolalarning maktabda ta'lim olishga tayyorligini tashxislash usullari
16. 6 yoshdan 7 yoshgacha bolalar rivojlanishidagi o'ziga xosliklar
17. Olti yoshli bolaning kun tartibi.
18. "Ilm yo'li" variativ dastur 6 yoshdan 7 yoshgacha bo'lgan bolalarni maktab ta'limiga

tayyorlash mazmun va mohiyati

19. 6 yoshdan 7 yoshgacha bolalar rivojlanishidagi o'ziga xosliklar
20. 1-sinf o'quvchisining ijtimoiy-psixologik portreti
21. Maktabgacha tarbiya yoshdagi bolalar faoliyatini tashkil etishda tarbiyachining o'rni
22. 6-7 yoshdagi maktabgacha bo'lgan bolaning umumiy asosiy kompetentsiyalari
23. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2018 yil 8 dekabrda "Boshlang'ich ta'limga bolalarni majburiy bir yillik tayyorlashga bosqichma-bosqich o'tish bo'yicha chora-tadbirlar haqida"gi 999 - sonli qarorini mazmun mohiyati
24. "Ilm yo'li" variativ dasturning maqsad, vazifa va tamoyillari
25. Bolalarni maktabga tayyorlashda o'yin faoliyatining mohiyati

V. Fan o'qinishining natijalari (shakllanadigan kompetensiyalar)

Fanni o'zlashtirish natijasida talaba:

- Bolalarni maktabga tayyorlash metodikasi fanining nazariyasi va metodikasini asoslarini, bolalarning jismoniy xususiyatlari, antropometrik ko'rsatkichlari, aqliy-irodaviy jihatlari, ruhan maktabga tayyorligi ularning intellektual va jismoniy jihatdan maktab ta'limiga moslashishi, fanlarni zo'riqlarsiz o'zlashtirishida ahamiyatli to'g'risida bilimga ega bo'lishi;

- bolalarni maktab ta'limiga tayyorlash metodikasining o'ziga xos xususiyatlari, asosiy yo'nalishlari, shakllari va metodlari, maktabgacha yoshdagi bolalarni boshlang'ich ta'limga majburiy yillik tayyorlash guruhlarida bolalarni maktabga tayyorlash,

- "Ilk qadam" davlat dasturi asosida bolalarni savodga o'rgatish, bolaning maktab ta'limiga tayyorgarligi tahlili, tashxislash usullari, bolalarning maktab ta'limiga tayyorgarligiga ta'sir etuvchi omillar, maktabgacha ta'lim tashkiloti, oila va maktab hamkorligiga oid ma'lumotlardan ko'nikma hosil qilishi;

4. VI. Ta'lim texnologiyalari va metodlari:

- ma'ruzalar;
- interfaol keys-stadilar;
- seminarlar (mantiqiy fikrlash, tezkor savol-javoblar);
- guruhlarda ishlash;
- taqdimotlarni qilish;
- krassvordlar

5. VII. Kreditni olish uchun talablar:

Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'la o'zlashtirish, taxlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushoxada yuritish va joriy, oraliq

nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo'yicha yozma ishini topshirish.

6.

Asosiy adabiyotlar:

1. Asqarova D.Q. Bolalarni maktab ta'limiga tayyorlash metodikasi. O'quv qo'llanma. Toshkent - 2020. 139 bet
2. Fayzullayev Sh. Bolalarni maktabga tayyorlash metodikasi. O'quv qo'llanma. Samarqand - 2020. 121 bet
3. Qurbonovna A. Bolalarni maktab ta'limiga tayyorlash metodikasi. O'quv qo'llanma. Toshkent - 2020. 156 bet
4. Xalbayeva G.A. Bolalarni maktabga tayyorlashning innovatsion-psixologik mexanizmlari. Monografiya. ISBN 978-9910-9768-2-7. SamDU nashriyoti, 2023. 124 bet

Qo'shimcha adabiyotlar:

1. Mirziyoev Sh.M. "2017-2021-yillarda maktabgacha ta'lim tizimini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi Qarori. T.: -2016 y. 29-dekabr.
2. O'zbekiston Respublikasi maktabgacha ta'lim tizimini 2030 yilgacha rivojlantirish Kontsepsiyasi. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "O'zbekiston Respublikasi maktabgacha ta'lim tizimini 2030 yilgacha rivojlantirish kontsepsiyasini tasdiqlash to'g'risida" gi 2019 yil 8 maydagi PQ-4312- son Qaroriga 1-ilova
3. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Maxkamasining "Bolalarni boshlang'ich ta'limga majburiy bir yillik tayyorlash tizimini yanada rivojlantirish chora tadbirlari" to'g'risida 132-sonli 9 mart 2020 yil.
4. "Ilk qadam" davlat o'quv dasturi. Tuzuvchilar: Grosheva I.V., Yevstafeyeva L.G., Mahmudova D.T., va boshqalar. - Toshkent, 2022 yil.
5. Turg'unov A.A. Temirov D.Sh. «Endi maktabga boraman» bolalarni maktabga psixologik tayyorlash. O'quv qo'llanma. Toshkent - 2020. 84 bet
6. Bolangiz maktabga tayyormi? - Toshkent, 2011. 152 b
7. Husanboyeva Q. Nutq o'stirish nazariyasi va metodikasi. Darslik. Samarqand-2020. 206 b
8. Sodiqova Sh.A. Maktabgacha pedagogika. - Toshkent, 2018. 210 b
9. Qodirova F., Toshpo'latova Sh., A'zamova M. Maktabgacha pedagogika. Ma'naviyat", Toshkent - 2013. 154 b
10. Roziqova M., Umarova K., Murodova N. Maktabgacha ta'lim muassasalarining tarbiyalanuvchilari uchun rivojlantiruvchi o'yinlar majmuasi. Toshkent - 2013. 136 b

Axborot manbaalari:

www.tdpu.uz
www.pedagog.uz
www.ziynet.uz

7.	Samarqand davlat universiteti Kattaqo'rg'on filiali kengashining <u>2022 5 sentabr</u> qson bayonnomasi bilan ma'qullangan.
8.	Fan/modul uchun mas'ullar: G.A.Xalbayeva – "Maktabgacha va boshlang'ich talim, sport" kafedrasi v/b dots. Psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori
9.	Taqrizchilar: T.E.Eshquvvatov – SamDUKF, "Maktabgacha va boshlang'ich talim, sport" kafedrasi mudiri, pedagogika bo'yicha falsafa fanlari doktori Sh.Z.Taylanova O'zbekiston Finlandiya pedagogika instituti p.f.d., prof